

27 859 Modernisering Gemeentelijke Basisadministratie persoonsgegevens (GBA)
Nr. 164 Brief van de Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 26 september 2022

Ter voorbereiding van een structurele inbedding van de werkwijze van de Landelijke Aanpak Adreskwaliteit (LAA) is de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) gevraagd een uitvoeringstoets uit te voeren. Daarin zijn de uitvoeringslasten voor gemeenten in kaart gebracht en worden de nieuwe wettelijke verplichtingen¹ getoetst op uitvoerbaarheid. In deze brief ga ik in op de achtergrond van LAA, de financiering tot nu toe, de kosten bij gemeenten voor de uitvoering van LAA zoals vastgesteld middels de uitvoeringstoets en de financiële ruimte die BZK kan bieden. Tot slot ga ik in op de overige bevindingen n.a.v. de uitvoeringstoets en hoe ik deze op zal volgen.

Achtergrond

Het project LAA is in 2015 gestart. Het doel van de aanpak LAA is om de kwaliteit van de adresgegevens in de Basisregistratie Personen (hierna: BRP) te verbeteren, zodat overheidsorganen op basis van juiste informatie hun publieke taken kunnen uitvoeren. Dit gebeurt door persoonsgegevens te analyseren met behulp van risicoprofielen. De risicoprofielen leiden tot signalen (concrete adressen) waar mogelijk een fout in de BRP-registratie bestaat. Deze adressen worden aan de betreffende gemeente geleverd en daar onderzocht. De gemeente beoordeelt eerst of een huisbezoek nodig is. De ervaring met LAA leert dat circa 68% van de geleverde signalen tot een huisbezoek leidt. De afhandeling van een LAA-signaal vergt diverse handelingen bij gemeenten. In de uitvoeringstoets is onderzoek gedaan naar de doorlooptijd en capaciteit voor deze handelingen. Dit is vertaald naar kosten.

Financieringsarrangement gedurende projectfase

Het financieringsarrangement gedurende de projectfase bestond uit een tegemoetkoming van 70 euro voor gemeenten voor elk afgerond huisbezoek naar aanleiding van een LAA-signaal. De reden voor deze vergoeding was dat met name het huisbezoek arbeidsintensief en daarmee kostbaar is. Het project wilde gemeenten met de vergoeding extra stimuleren om huisbezoeken af te leggen. Het huisbezoek is van groot belang omdat daar de feitelijke situatie wordt vastgesteld. Ook is het huisbezoek een moment waarop menselijke tussenkomst geborgd is. Door de Raad van State en vanuit uw Kamer is in het kader van de behandeling van het wetsvoorstel BRP LAA gewezen op het belang van menselijke tussenkomst bij LAA. Ik wil daarom ook in de toekomst gemeenten financieel tegemoet komen bij de uitvoering van LAA.

¹ Kamerstuk 35 772, nr. 2.

Financiële behoefte

De bijdrage van 70 euro per afgerond huisbezoek is niet kostendekkend. Volgens de uitvoeringstoets zijn de kosten voor de afhandeling van een LAA-sigitaal² gemiddeld €134-148. De werkelijke kosten voor alleen het huisbezoek liggen bij €113-121.

Gemeenten worden reeds gefinancierd voor hun taken in het kader van de uitvoering van de wet BRP via het gemeentefonds. De uitvoeringstoets laat echter zien dat het verwerken van LAA-signalen onder meer vanwege het vereiste huisbezoek meer werk voor gemeenten oplevert. Ter vergelijking: er werden in 2020 ruim 24.000 reguliere terugmeldingen aan gemeenten voorgelegd. Met LAA worden 15.000 huisbezoeken nagestreefd wat circa 22.000 LAA-signalen vergt.

Omdat de invoering van LAA voor gemeenten tot een taakverzwaring leidt is het Rijk volgens de Financiële-verhoudingswet verantwoordelijk voor het vaststellen van de bekostiging. Volgens het onderzoek van de VNG is een budget van 3 miljoen euro nodig. Dit bedrag wil ik aan gemeenten verstrekken zodat zij met LAA aan de kwaliteit van de BRP kunnen bijdragen. Dit bedrag is deels beschikbaar vanuit de begroting BZK. Het andere deel wordt opgenomen in het tarief BRP.

Overige resultaten

Naast inzicht in de kosten voor de afhandeling van LAA-signalen levert de uitvoeringstoets ook bevindingen op t.a.v. de uitvoerbaarheid van de voorgenomen wet. Volgens het rapport leiden deze tot aanbevelingen op de volgende onderwerpen:

- Labelen gelden voor LAA-onderzoek;
- Termijnen algemene maatregel van bestuur (AMvB);
- Aanvullingen op de wet en AMvB;
- Implementatie ondersteuning.

De eerste aanbeveling ziet op de wijze van beschikbaar stellen van budget voor LAA. De huidige praktijk van declaratie, namelijk afrekenen per huisbezoek, zorgt voor periodieke, administratieve handelingen bij gemeenten en bij de Rijksdienst voor Identiteitsgegevens³ (RvIG). Een andere optie is het storten van budget in het gemeentefonds, maar dan kan het geld ook voor andere doelen worden ingezet. BZK zal samen met VNG zoeken naar een passende systematiek voor de uitbetaling van de bijdrage.

De aanbevelingen ten aanzien van de termijnen in de AMvB worden overgenomen. De in de consultatieversie van de AMvB opgenomen twee weken voor het melden of een signaal tot een adresonderzoek bij een persoon (het plaatsen van de aantekening 'in onderzoek' in de BRP) leidt, is verruimd tot vier weken. Voorzien is dat de AMvB tevens gaat bepalen dat de resultaten van het adresonderzoek (de beslissing omtrent het al dan niet wijzigen van gegevens in de BRP) wordt gesteld op zes maanden. Hierbij is van belang dat het uiterste termijnen zijn, de bedoeling (instructie) is dat gemeenten zo snel als mogelijk handelen na het ontvangen van een signaal, zodat de periode van onduidelijkheid over de juistheid van gegevens zo kort mogelijk is.

De aanbeveling van VNG om na zes maanden nog vrije ruimte te laten bestaan als een onderzoek naar de inschrijving van een persoon nog niet afgerond is, wordt niet overgenomen. In de projectfase bleek een termijn van zes maanden goed werkbaar. Een open termijn is niet wenselijk omdat

² De afhandeling van een LAA-sigitaal bestaat uit meerdere stappen: vooronderzoek, internet onderzoek, raadplegen bronnen, binnengemeentelijke afstemming, eventueel huisbezoek, eventueel vervolgonderzoek en afronding. Niet elk LAA-sigitaal leidt tot een huisbezoek.

³ RvIG verzorgt de uitbetalingen aan gemeenten.

afnemers van de BRP dan niet weten wat de situatie is met betrekking tot de persoon. Dit heeft consequenties voor de taakuitoefening van afnemers en daarmee ook voor de betrokken persoon.

Het advies van de VNG om in de AMvB een nadere toelichting te geven over het verschil tussen reguliere terugmeldingen en LAA-signalen wordt anders ingevuld. De behoefte aan nadere duiding wordt erkend en zal in instructiemateriaal en handleidingen worden verwerkt.

Het advies ten aanzien van meer ondersteuning bij implementatie door het opstellen van een landelijke DPIA⁴ en het actualiseren van instructiemateriaal en de leidraad adresonderzoek wordt opgevolgd. RvIG faciliteert gemeenten om in samenwerking de generieke onderdelen van een gemeentelijke DPIA op te stellen, bereidt aangepast instructiemateriaal voor en zal dit middels de ambassadeurs en op samenwerkingsbijeenkomsten verspreiden.

De staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
A.C. van Huffelen

⁴ Data Protection Impact Assessment.